

4 JAUTĀJUMI PARTIJĀM PAR ARHITEKTŪRU

Labdien, Partija!

Esam iepazinušies ar Jūsu sagatavotajiem un publiskajā telpā pieejamiem programmatiskajiem dokumentiem, kas vēsta par mūsu valsts nākotni. Mēs negrasāmies publiski nākt klajā ar izvērtējumu, ciktāl šīs nostādnes atbilst realitātei, nedz arī – cik ticami tās īstenojamas noliktajos termiņos, tomēr ir atsevišķas mūs interesējošas pozīcijas, kurās Jūsu attieksme nav skaidri izklāstīta vai vispār netiek pausta.

Arhitektūra ir kaut kas vairāk nekā celtnes, un arī attieksme pret to iedībina daudz plašāku domas telpu. Mūsaprāt, atbildes uz jautājumiem par arhitektūru ir nesaraujami cieši saistītas ar jautājumiem par estētiku, ētiku, ekonomiku, ekoloģiju, tātad jomām, kas iezīmē (šajā gadījumā arī politisko partiju) noteiktu cilvēka vērtību skalu un kompetenci. Tieši tāpēc – lai gūtu priekšstatu par to, kas valsts līmenī un pirmām kārtām – vai vispār – plānots un paredzēts arhitektūras nozarē, lūdzam Jūs atbildēt uz 4 jautājumiem.

1. Ko Jūs uzskatāt par labu un atbalstāmu arhitektūru?
2. Kā plānojat atbalstīt Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes šobrīd un tuvākajā nākotnē?
3. Kādiem sociālās infrastruktūras objektiem tiks piešķirta prioritāte turpmākajos gados (pilsētās un novados)?
4. Kā arhitekti, Jūsaprāt, var palīdzēt uzlabot sociālo vidi?

ATBILDĪBA - SOCIĀLDEMOKRĀTISKA POLITISKO PARTIJU APVIENĪBA

Atbildes nav iesūtītas.

DAUGAVA - LATVIJAI

1. To kas priecē aci, nebojā skatu uz jau esošo, ir praktisks izmantošanā un neprasa remontus tik bieži kā ierasts.
2. Drusku rūpīgāk izvēleties lielos infrastruktūras objektus, piemēram HESi koncertzāles vieta, Slūžas bibliotēkas vietā utt. Latvijas pirmā vajadzība ir naudu pelnīt pirms tērēšanas, ne otrādi.
3. Tiem, kas nodrošina tas vietas cilvēku vajadzību nodrošinot gan iespējas pelnīt, gan attīstīties.
4. Laikam jau sākt ar to ka nevajag to degradēt. Janodrošina cilvēkam cilvēcīgu dzīvi, ne iespēju skatīt kā odi un dunduri uzlabo dzīvi uz cilvēka rēķina.

Pieņemiet atbildes no nespeciālista, bet paterētāja.

Cieņā

Imants Burvis

PARTIJU APVIENĪBA - PAR LABU LATVIJU

Atbildes nav iesūtītas.

PAR PREZIDENTĀLU REPUBLIKU

Esam priecīgi par Jūsu interesi par partijas „Par Prezidentālu Republiku” programmu un arhitektūras nozares vietu tajā. Piekrītam, ka publiskajā telpā pieejamajā programma nav tik detalizēta un tajā nav izklāsts par katru nozari atsevišķi, tāpēc labprāt atbildam uz Jūsu jautājumiem.

1. Arhitektūra pirmkārt ir vides māksla, kas organizē sabiedrisko telpu un vistiešāk audzina iedzīvotāju estētisko uztveri. Laba un atbalstāma arhitektūra ir arhitektūra, kas rūpējas un uzlabo vides kvalitāti, apvieno būves estētiskos, konstruktīvos un funkcionālos risinājumus vienotā, vizuāli baudāmā būvāpjomā un tai pieguļošā ainavā. Sīkāk definēt labu arhitektūru ir samērā grūti, jo, kā jebkurā ar mākslu saistītā jomā, darbojas subjektīvās uztveres faktors.

2. Latvijas arhitektūras ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnēm jābūt atrunātām valsts politikas dokumentos – nozares vadlīnijās un programmās. Partija „Par Prezidentālu Republiku” uzskata, ka 2009. gadā Kultūras ministrijas izstrādātās un Ministru kabineta pieņemtās Arhitektūras politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam ir labs pamats nozares attīstībai un ilgtspējīgas nodrošināšanai. Papildus ir jāsakārto likuma attiecības starp būvniecību un arhitektūru. Ar speciālistu atbalstu izstrādāt un izdot arhitektūras kvalitātes likumu, kurā paredz arī vides kvalitātes jautājumu risināšanu - vizuālās mākslas piesaiste sabiedrisko ēku sektorā t.s. „procents mākslai”.

3. Latvijā ir nepieciešams izveidot vienotu pilsētu un infrastruktūras plānošanas politiku valstī, ar vienotu metodiku un institūciju sadarbības modeli, kas regulētu attiecības gan pilsētās, gan novados. Šobrīd būvniecības tempu mazināšanās laikā ir nepieciešams padomāt par valsts kopējo tēlu un vienotās infrastruktūras izveidi. Par prioritāti uzskatām esošās vides estētisku sakārtošanu – pilsētvides un ainavas uzlabošanu, lai veidotu pilnvērtīgu, harmonisku vidi un kvalitatīvu cilvēka dzīves telpu. Valsts ekonomiskās situācijas iespēju ietvaros nepārtraukt sabiedrisko būvju celtniecību – Bibliotēkas pabeigšanu, reģionālo koncertzāļu izbūvi, kultūras namu un bibliotēku rekonstrukciju, paralēli jau notiekošajai skolu un bērnudārzu siltināšanas un fasāžu sakārtošanas programmai.

4. Arhitekti vistiešāk var palīdzēt uzlabot sociālo vidi, uzlabot vides kvalitāti, ievērojot gan visas valsts teritorijas, gan atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, saglabājot un attīstot katras

teritorijas dabai un kultūrvidē raksturīgās iezīmes un attīstības potenciālu. Mūsuprāt Latvijai nepieciešams piedalīties starptautiskās arhitektūras skatēs (Venēcijas biennāle), organizēt un piedalīties starptautiskos arhitektūras plenēros un konkursos, kas palīdz arhitektiem rast globālāku skatījumu uz vidi un tās labiekārtošanu. Ir nepieciešama arī kaut vai tīri utopiskas, mākslinieciskas aktivitātes meklējot inovatīvus un mūsdienīgus risinājumus - siltumenerģijas taupīšanā, alternatīvās enerģijas iegūšanā utml.

PCTVL - PAR CILVĒKA TIESĪBĀM VIENOTĀ LATVIJĀ

Atbildes nav iesūtītas.

PĒDĒJĀ PARTIJA

1. Arhitektūrā ir svarīgs domas virziens un idejas attīstība, kad sastopas un pārklājas atšķirīgi viedokļi, ietekmes un subjektīvi koncepti. Arhitektūrai vajadzētu būt laikmetīgai, funkcionālai un oriģinālai, tādai, kas ietver paaugstinātas prasības un kvalitātes (energoefektivitāte, vietējie un videi nekaitīgi materiāli, utt.) Latvijas būvniecības attīstībai būtu jābūt nerimstošu diskusiju objektam, jo laba arhitektūra var rasties tikai labi organizētā valstī, kur pēc tās ir pieprasījums.
2. Ilgtspējīgā būvniecība Eiropā kļūst arvien populārāka. Latvijā videi draudzīgu projektu tirgus ir attīstības sākuma stadijā. Būtu jāizpēta cik reāli ir īstenot ilgtspējīgas būvju celtniecību Latvijā un censties publiskā sektorā- valsts un pašvaldību pasūtījumus īstenot pēc šiem standartiem. Viena no ilgtspējīgas būves prasībām ir viegla telpu pārstrukturēšana, tā ēka iegūst daudzfunkcionālu pielietojumu. Šādi objekti ir ekonomiski, ekoloģiski un ceļ to iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Pie šiem projektiem tiks piesaistīts ES finansējums.
3. Svarīgi izveidot valsts pārdomātu un sabiedrībā akceptētu kopējo tēlu un vienotu infrastruktūras attīstības plānu. Šībrīža ekonomiskajā situācijā jākoncentrējas esošās vides sakārtošanā un uzturēšanā. Valsts ekonomiskās situācijas iespēju ietvaros jāturpina par prioritāti uzskatāmo sabiedrisko būvju celtniecību pilsētās un novados.
4. Laba arhitektūra un sakārtota pilsētvide ir pamats kulturālas valsts attīstībai. Arhitekta amata pamatzdevums ir nodrošināt augsti profesionālu projektu īstenošanu un dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Patiesā cieņā, „Pēdējā partija”

RAŽOTS LATVIJĀ

1. Tādu arhitektūru, kas labi iederas attiecīgajā vidē, ir harmonijā ar to, cik iespējams saglabājot vēsturisko un kultūras vērtību, ja celtnes tiek pārbūvētas un atjaunotas.
2. Izstrādājot ilgtermiņa attīstības plānus un iekļaujot tajos šos jautājumus.

3. Skolām, kultūras objektiem – koncertzālēm, teātriem; noteikti – ceļu attīstībai un uzlabošanai.
4. Skaistā un sakārtotā vidē cilvēks labi jūtas, pats izjūt vēlmi radīt un saglabāt skaisto jebkurā tā izpausmē.

POLITISKO PARTIJU APVIENĪBA - SASKAŅAS CENTRS

1. Pieņemot, ka no arhitektūras viedokļa Rīgā apskatāmi gan izcili veiksmīgi, gan slikti arhitektūras piemēri, kas ir provocējuši asas sabiedrības, attīstītāju un speciālistu diskusijas un tajā pat laikā veido nozīmīgu daļu pilsētas atpazīstamībā, par labu un atbalstāmu arhitektūru būtu vērtējama arhitektūra, kuras risinājumi veicina pozitīvas emocijas un ir pēc iespējas plaši atbalstīta tās ikdienas lietotāju vidū – estētiska, funkcionāli praktiska un sociāli atbildīga pret apkārtējo vidi.
 2. Pirmkārt, galvenajam principam valsts attīstībā būtu jābūt, lai nākamām paaudzēm būtu vismaz tikpat lielas iespējas uz dzīvi kvalitatīvā vidē kāda ir mums. Respektīvi, attīstība par katru cenu nav atbalstāma. Tai ir jābūt sabalansētai ar dabas un sociālo kapitālu. Atbilstoši LIAS 2030 izvirzītajām prioritātēm svarīgākās būtu ieguldījumi cilvēkkapitāla attīstībā, daba kā nākotnes kapitāls un pilsētas kā attīstības centri un valsts izaugsmes dzinējspēks. Depopulācija, kas saistīta ar negatīvo demogrāfisko situāciju un migrāciju uz ārvalstīm, Latvijā pieņēmusi katastrofālus apmērus. Ir svarīgi radīt jaunas darbavietas un ar dažādiem sociālajiem pabalstiem veicināt dzimstību. Ļoti svarīgi, lai darbaspēka kvalifikācija būtu atbilstoša mainīgajai tirgus konjunktūrai. Principā tie ir fundamentāli uzlabojumi vispārējās un augstākās izglītības jomās. Jau sākumskolās jāmaca bērniem praktisku un radošu pieeju. Jāattīsta analītiskās spējas, jāriko projektu nedēļas. Savukārt, augstskolās jāsamazina sociālo zinātņu studiju skaita kvotas, bet jāpievēršas vairāk inženier- un dabas zinātnēm.
- Latvijas daba ir unikāls valsts resurss, kuras noplicināšana vai sagandēšana, ilgtermiņā draud ar neparedzamām sekām. Tā kā, lielāka daļa mežu atrodas valsts īpašumā, mežu politikai jābūt ciešā saiknē ar ilgtspējīgas saimniekošanas principiem. LIAS 2030 kā viena no vērtībām minēta jūras piekrastes attīstība. Jāsaprot, kurās teritorijās mēs varam intensificēt rekreatīvo funkciju, kurās tieši otrādi ieviest stingrākus ierobežojumus. Tas ir saistīts gan ar potenciālajiem plūdu un krastu noskalošanas riskiem nākotnē gan apzinātajām dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām piekrastē. Būtiski ir saglabāt Latvijas unikālo kultūrainavu, jo tikai tad mēs būsime interesanti gan ārvalstu tūristiem gan arī mūsu bērni varēs identificēties ar šo zemi.
- Pilsētas ir valsts policentriskās attīstības pamatā. Pateicoties spēcīgiem centriem visos reģionos arī lauku iedzīvotājiem būs iespējams veiksmīgi saimniekot. Rīga ir Latvijas dzinējspēks, nevis ūdensgalva. Tāpēc, valstij būtu jāatbalsta lielie Rīgas infrastruktūras projekti, kuriem ir ne tikai nacionāla, bet pat starptautiska nozīme. Īpaša nozīme jāpievērš Rīgas aglomerācijai, kuras nekontrolētā izplešanās (suburbanizācija) var kļūt par lielu draudu valsts policentriskajai attīstībai. Tāpēc Rīgas aglomerācijā apbūve ir pieļaujama tikai esošo ciemu un pilsētu robežās. Ņemot vērā mūsu ģeogrāfiskos stāvokli un darbaspēka resursus, attīstība pamatā būtu jābalsta uz tranzītu, loģistiku, augstas pievienotās vērtības ražošanu un radošo industriju projektiem.

3. Tuvākajos gados jālikvidē deficīts pirmskolas izglītības iestāžu jomā, jāturpina sociālo mājokļu celtniecības programma, jāattīsta Torņakalns, kā Latvijas Universitātes jaunā mājvieta, urbanizētajās teritorijās jādomā par kvalitatīvu publisko telpu izveidošanu apkaimēs, īpaši pievērsoties Padomju laika utilitāro mikrorajonu humanizācijai. Īpaša uzmanība jāpievērš dzīvojamā fonda saglabāšanai un renovācijai. No tā atkarīga pirmām kārtām esošo un nākamo paaudžu dzīves kvalitātes līmenis pilsētās.

Liels izaicinājums valstiskā mērogā ir Rīgas, kā 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas statuss. Tā kā, starptautiski Rīgas vārds ir atpazīstamāks par Latvijas vārdu, Eiropas kultūras galvaspilsētas statuss paver plašas iespējas uzlabot, ne tikai Rīgas, bet arī visas valsts tēlu. Galvenie sociālās infrastruktūras projekti, kuriem būtu jāpievērš pietiekama uzmanība nākamajos gados ir Mežaparka lielā estrāde, Koncertzāle, Laikmetīgās mākslas muzejs, Latvijas Nacionālā Mākslas muzeja piebūve, Latvijas Nacionālās Operas 3. kārtā, Ziemeļblāzmas kultūras centrs u.c.

4. Savas specialitātes ietvaros veicināt labas un atbalstāmas arhitektūras īpatsvaru pilsētvidē.

TAUTAS KONTROLE

Atbildes nav iesūtītas.

VIENOTĪBA

Jūsu uzdotie jautājumi tieši neatspoguļojas partijas programmā, jo tie neskar Saeimas kompetenci.

Kvalitatīvas arhitektūras un arhitekta lomas jautājums varbūt vairāk ietilpst LAS kompetencē. Labprāt uzklausi tās ierosinājumus un iniciatīvas.

Pilsoniskas sabiedrības iesaistīšanai valsts pārvaldē VIENOTĪBA ir izstrādājusi programmu "Demokrātijas process un līdzdarbīga sabiedrība" <http://www.vienotiba.lv/risinajumi/demokratija>

Arhitektūras kā vides kultūras fenomenu tieši saistīta ir mūsu "Kultūras programma", kura paredz virknes kultūras infrastruktūras objektu celtniecību <http://www.vienotiba.lv/risinajumi/kultura/>

Konkrētas infrastruktūras prioritātes manuprāt arī ir pilsētu attīstības plānu jautājums.

Ilgspējas jautājumus Valsts mērogā skar mūsu "Reģionu attīstības programma"

<http://www.vienotiba.lv/risinajumi/regioni/>

un "Vides aizsardzības programma" <http://www.vienotiba.lv/risinajumi/vides-aizsardziba/>

Guntis Stirna

VISU LATVIJAI - TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI/LNNK

Iesūtīts 29.09.2010

1. Uzskatām, ka labas arhitektūras pamatā jābūt arhitekta radošai idejai, domai, kas attīstīta konkrētā projektā un vidē. Projektējot jaunas ēkas, ir ļoti svarīgi saglabāt esošās kultūrvēsturiskās vērtības, atrast veiksmīgākos risinājumus ēkas iekļaušanai atbilstošajā vidē.

Arhitektūrai jābūt mūsdienīgai, izmantojot modernus materiālus, formas, tehnoloģiskās iespējas, taču atrodot dabisku sasaisti ar jau esošo vidi un ēkām, piemēram, interpretējot vēsturiskās jumtu vai fasāžu līnijas vai elementus, saglabājot mērogus un tml., kas, protams, neizslēdz arī veiksmīgu akcentu vai kontrastu izmantošanu.

Labā arhitektūra padara cilvēkiem ērtāku un patīkamāku dzīves vidi, veiksmīgi savienojot radošo domu ar ēkas funkcionalitāti.

Pilsētu arhitektūrā svarīgi ievērot pilsētībūvnieciskās likumsakarības, neaizmirstot par publisko ārtelpu, infrastruktūru, ekoloģiju u.c. sabiedrībai nozīmīgiem dzīves aspektiem.

2. Lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību, pirmām kārtām, jānodrošina ekonomikas attīstība un iedzīvotāju lablājības palielināšana, maksimāli saudzīgi un efektīvi izmantojot dabas resursus. Tāpēc Apvienības programmā, kā ļoti būtiski minēti energoefektivitātes pasākumi un atjaunojamo energoresursu izmantošana. Piedāvājam izvirzīt ļoti augstus atjaunojamo energoresursu izmantošanas mērķus – 2020.gadā 60% no Latvijas kopējās energobilances un 30% no transporta degvielas patēriņa jāsastāda vietējas izcelsmes atjaunojamai enerģijai. Investīcijām šī mērķa sasniegšanai jānovirza visi resursi, ko valsts iegūst no emisijas kvotu tirdzniecības.

Būvniecībā rosināsim noteikt ne tikai augstus obligātus energoefektivitātes standartus, bet arī stingras prasības videi nekaitīgu, galvenokārt Latvijā iegūtu celtniecības materiālu izmantošanai. Jāpilnveido sistēma, kā novērtēt un arī veicināt būvniecības projektu pēc iespējas mazāku ietekmi uz apkārtējo vidi.

Atbalstīsim aktīvu sabiedrības, īpaši speciālistu izglītošanu par jaunām, videi draudzīgām tehnoloģijām, kas ilgtermiņā atmaksājas uz enerģijas taupīšanas rēķina ēku ekspluatācijā.

Uzskatām, ka jāpalielina atbildība par vides piesārņošanu, tomēr vienlaikus rūpīgi jāpārskata gan aizliegumu, gan birokrātisko procedūru pamatotība, pārnesot regulējumu vairāk uz ekonomiskiem mehānismiem, piemēram, ar depozīta maksām novēršot atkritumu nonākšanu vidē, kā arī veidojot sadarbību starp ražotājiem un vides speciālistiem, kopīgi meklējot ekonomiski efektīvākos un videi saudzīgākos risinājumus.

Pieņemot pilsētībūvnieciski nozīmīgus lēmumus par nozīmīgiem megaprojektiem vai veselu teritoriju attīstību, ļoti rūpīgi jāizvērtē to lietderību un realizāciju ilgtermiņā, kontekstā ar pilsētas attīstības sociāli – ekonomiskiem aspektiem, lai neradītu pamestas, pusuzbūvētas un degradētas teritorijas.

3. Joprojām ļoti aktuāla, īpaši Latvijas reģionu attīstībā ir transporta infrastruktūras objektu būvniecība. Šai nozarei ir arī ļoti labas iespējas piesaistīt ES struktūrfondu līdzekļus.

Jauno ģimeņu atbalstam un demogrāfisko problēmu risināšanai ļoti svarīga būs pirmsskolas izglītības iestāžu paplašināšana un būvniecība, nodrošinot ne tikai to skaita, bet arī izvietojuma atbilstību iedzīvotāju dzīves vietai.

Apkārtējās vides aizsardzības projektu – kanalizācijas sistēmu, attīrīšanas iekārtu, ekoloģiski pamatotu atkritumu pārstrādes u.c. projektu realizācija.

Sporta infrastruktūras objekti, kas nodrošina plašu sabiedrības masu un īpaši bērnu, jauniešu iesaistīšanos fiziskās nodarbībās – veloceliņi, sporta spēļu laukumi, slēpošanas, skriešanas trases u.c. plaši pieejamas un relatīvi ne tik dārgas sporta būves.

Diemžēl, neskatoties uz lielo skaitu tukšo māju un dzīvokļu, joprojām ir aktuāls pašvaldības sociālo īres dzīvokļu trūkums, īpaši Rīgas pilsētā, tāpēc sadarbībā ar uzņēmējiem būs jāturpina arī šo objektu pārdomāta attīstīšana.

4. Cilvēka dzīvesveids un vide, kurā viņš dzīvo, praktiski nav nodalāmi un savstarpēji iespaido viens otru. Arhitekta loma šajā jomā var būt vairākos aspektos.

Pirmkārt, ar videi piemērotu, kvalitatīvu arhitektūru, pat visai degradētā vidē iespējams mainīt tajā dzīvojoša cilvēka attieksmi pret estētiskām vērtībām, bez tam šādi pozitīvie centri var paaugstināt visas apkaimes pievilcību un pat samazināt nevēlamo sabiedrības sociāli – teritoriālo noslāņošanu. Tam spilgti piemēri ir Kalnciema ielas atjaunotās koka ēkas, Mūrnieku iela Latgales priekšpilsētā un vairāki citi.

Otrkārt, aktīva arhitektu dalība pilsētplānošanā, neatstājot to tikai pašvaldību ierēdņu ziņā. Treškārt, saglabājot arhitekta atbildību un godabratu, nepieļaut klientu, īpaši to, kam naudas ir vairāk nekā saprašanas, iegribām vai biznesa interesēm dominēt pār vides un sabiedrības interesēm.

Atbildes sagatavojis Aivars Aksenoks

Iesūtīts 01.10.2010.

1. Kā zināms, tad arhitektūras sastāvdaļas ir māju būvniecība un pilsētplānošana. Laba un atbalstāma arhitektūra māju būvniecības jomā ir: izmantot būvniecībā videi draudzīgus materiālus, atjaunošos energoresursus (piem., zemes siltumsūkņi) māju apsildei, veicināt māju pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Laba un atbalstāma arhitektūra pilsētplānošanas jomā: veidot cilvēkiem draudzīgu pilsētu – pie mājām ieplānot atpūtas, sporta vietas, mākslas objektus (piem., kā citās zemēs, kur vismaz desmit procenti no visa objekta celtniecības izmaksām ir jāparedz objekta apkārtnes iekārtošanai, mākslas u.c. objektiem-darbiem), atjaunot veco apbūvi, veidot mazstāvu apbūvi, veidot pilsētu pieejamu zaļajam transportam (piem., divriteņiem).

2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes plānojam atbalstīt šādi: piemēram, klimata pārmaiņu jomā, ozona slāņa aizsardzības jomā – Mēs iniciēsim Latvijas “NEGAvatu programmas” (ietaupītās enerģijas) izstrādi – nosakot zema energopatēriņa ēkas par vienīgo pieļaujamo būvniecības un rekonstrukcijas standartu, nodrošinot kopumā 50 TWh enerģijas ietaupīšanu turpmākos 10 gados, tādējādi atsakoties no lielas daļas importētās enerģijas un paaugstinot uzņēmumu rentabilitāti un radītu būtisku bezdarba samazināšanu un nodokļu ieņēmumu pieaugumu, sekmējot konkurētspējīgas būvniecības un tās satelītindustriju atdzimšanu. Mērķtiecīgi veidosim dažādu zema enerģijas patēriņa ēku finansēšanas instrumentu izveidi, piemēram, rotācijas fondi, energoservisa kompānijas.

Noteiksim augstākos obligātos atjaunojamo energoresursu lietošanas mērķus Eiropas Savienībā un pasaulē - 2020.gadā 60% no Latvijas kopējā energobilances un 30% no transporta degvielas patēriņa sastādīs vietējas izcelsmes atjaunojamā enerģija. Šī rādītāja sasniegšana Latvijas uzņēmējiem nozīmē vērā ņemamas peļņas iespējas gan iekšējā tirgū, gan ārējos tirgos. Savukārt sabiedrībai kopumā šāds attīstības scenārijs ļaus izrauties no šī brīža nabadzības loka, jo radīs tūkstošiem darba vietu un papildus nodokļu ieņēmumus sociālo un izglītības programmu vajadzībām. Lai sasniegtu 60% mērķi ekonomiski pamatotā veidā jānodrošina:

- koordinēti energoefektivitātes pasākumi mājāsaimniecību, ražošanas, pakalpojumu un publiskajā sektorā. Energoefektivitātes pasākumu potenciāls ir milzīgs – daudzdzīvokļu ēkas patērē 5 – 10 reizes vairāk siltumenerģijas nekā nepieciešams, ražošanas uzņēmumi patērē par 30% - 50% vairāk enerģijas nekā identiski uzņēmumi Skandināvijā. Profesionāli izstrādāti energoefektivitātes projekti ražošanas sektorā atmaksājas 0,5 – 3 gadu laikā, mājokļu sektorā – 7 – 15 gadu laikā. Energoefektivitātes pasākumiem ir trīskāršs iespaids uz valsts ekonomikas attīstību – tie rada jaunus uzņēmējdarbības veidus un darba vietas, palielina ražošanas uzņēmumu konkurētspēju un eksportspēju, novērš par fosilo enerģiju tērētas naudas aizplūšanu no valsts un ļauj to reinvestēt tālākos energotaupības un citos attīstības pasākumos.
- no vietējiem atjaunojamajiem resursiem ražotas degvielas industrijas attīstība, kas rada divus galvenos ieņēmumu veidus – papildus siltumnīcefeka gāzu emisiju kvotas pārdošanai starptautiskajā tirgū, darba vietas un nodokļu ieņēmumus no zaļās degvielas izejmateriālu iegūšanas un zaļās degvielas ražošanas. Veicināma tikai tādas no vietējiem resursiem saražotas degvielas veidu izplatību, kas ir lētāka gala patērētājam (pateicoties 0% akcīzes nodoklim) un kuru ražošana neprasa valsts atbalstu. Šobrīd šie degvielas veidi ir attīrīta biogāze, rapša eļļa, kā arī otrās paaudzes sintētiskās biodegvielas, kuras var lietot jebkurā transporta līdzeklī bez jebkādas modifikācijas. Jau tuvāko gadu laikā ir paredzama no biomasas iegūtas sintētiskās degvielas komerciāla pieejamība, kas ļaus ilgtspējīgā veidā pārvērst milzīgās Latvijas biomasas rezerves eksportējamā transporta degvielā.
- Elektroenerģijas ražošanas un siltumapgādes nozares attīstība ir jāsamēro ar ieguvumiem, ko radīs vērienīga energoefektivitātes programma. Latvijas sabiedrība nav tik turīga, lai maksātu par enerģiju, ko tā var netērēt. Vienlaikus jāatbalsta atjaunojamo energoresursu projekti, kas rada lielāku ilgtermiņa finansiālo ieguvumu nekā to fosilās alternatīvas. Jau šobrīd efektīvs biomasas enerģijas megavats ir vairākas reizes lētāks nekā no fosilās enerģijas radītais, tāpēc valstij ir jādara viss iespējamais, lai Latvijas uzņēmējiem būtu pieejami vislētākie enerģijas avoti. Tāpēc līdz 2020.gadam ir jārada apstākļi, lai starptautiskie un vietējie investori visās lielajās Latvijas pilsētās būtu ieinteresēti izvietot lielas biomasas koģenerācijas stacijas, tādejādi izmantojot vietējos resursus, nodrošinot darbu reģionos, vienmērīgu valsts ekonomisku attīstību, kā arī nodrošinot iespēju šos relatīvi mazākus projektus realizēt vietējam kapitālam un būvniekam, atšķirībā no vienas, no ārzemniekiem atkarīgas elektrostacijas būvniecības.

- pašvaldību energoplānu izstrāde – Latvijas pašvaldībām ir nepilnīgs priekšstats par to, cik daudz enerģijas tās var ietaupīt, kā attīstīt mūsdienīgas enerģijas jaudas, cik daudz resursu tam visam nepieciešams. Šī brīža ekonomiskajā situācijā pašvaldības nevar atļauties finansēt šādu energoplānu izstrādi, tāpēc ir jārada iespēja piesaistīt šādu finansējumu no emisijas kvotu tirdzniecības vai Eiropas Savienības atbalsta programmām, izstrādājot šo plānu vienotu metodiku ar starptautiski atzītu un neatkarīgu speciālistu palīdzību.
- efektīva siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības pārvaldīšana – visi resursi no starptautiskās un Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ir jānovirza investīcijām gan publiskajā, gan privātajā, gan mājsaimniecību sektorā un pieejamiem kredītiem energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā. Tādējādi tiek radīta pašfinansējoša inovatīva ekonomika, kas pelna no zaļās enerģijas eksporta un energoefektivitātes ieguvumiem un vienlaikus palielina naudas masu tautsaimniecībā, arī no fosilās enerģijas importa aizstāšanas.
- Ar nodokļu sistēmu atbalstīsim vietējo resursu izmantošanu – ieviešot diferencētus paaugstinātus akcīzes nodokļus fosilajai enerģijai (dabasgāzei, degvielai, mazutam) un reinvestējot gūtos ieņēmumus uzņēmējdarbības atbalsta instrumentos energoefektivitātes paaugstināšanai, nosakot paaugstinātu CO₂ nodokli lielajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas neīsteno enerģijas taupīšanas plānus, vienlaikus piešķirot dažādas nodokļu atlaides enerģiju taupošiem uzņēmumiem.

Piem., Mājokļa politikas jomā – Apvienība “Visu Latvijai!-“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” piedāvā konkrētu rīcību, kas nodrošinās iespēju īstenot šajā programmā noteiktās prioritātes. Mēs esam atvērti tālākai diskusijai ar sabiedrību un sociālajiem partneriem par savu priekšlikumu pilnveidošanu un to ieviešanas mehānismiem. Šie priekšlikumi sagatavoti pilnveidojot Roberta Zīles ekonomisko programmu, kas, ja būtu ņemta vērā iepriekšējās valdībās, būtu ievērojami mazinājuši ekonomiskās krīzes smagumu.

- Valsts atbalsta grūtībās nonākušus labticīgus kredītņēmējus, padarot vieglāk īstenojamu fizisku personu maksātspējas procesu. Kredītu parādnieku ģimenes netiek izliktas no vienīgā mājokļa, bet tām tiek nodrošināts valsts atbalsts, lai mājokli varētu īrēt vai apmainīt pret citu. Vienlaikus uzskatām, ka ar likumu jānosaka komercbanku līdzatbildība, ņemot vērā to iepriekš īstenoto kredītu politiku.
- Atdzīvināt mājokļu tirgu, ieviešot šādus pasākumus:

1) Valsts galvojumu jaunajām ģimenēm pirmā mājokļa iegādei 30% apmērā no banku pieprasītā nodrošinājuma;

2) Dubultu nekustamā īpašuma nodokļa likmi neapdzīvotiem mājokļiem, kas tiek turēti neizmantoti, gaidot cenas celšanos nākotnē;

3) Mājokļu kadastra vērtības padarīt prognozējamākas un tuvākas tirgus situācijai, „nogludinot” nenormāli lielas kadastrālo vērtību lēcienus īsā laika posmā, kā arī nepamatotas kadastrālo vērtību atšķirības līdzīgiem, netālu novietotiem īpašumiem.

- Izstrādāt jaunu Hipotekārās kreditēšanas likumu ar mērķi:

- 1) Ieviest valsts uzraudzību pār hipotekāro kreditēšanu, uzticot Finanšu un kapitāla tirgus komisijai hipotekāro kredītu izsniegšanas uzraudzības funkcijas;
- 2) Normatīvajos aktos iestrādāt izsniedzamā hipotekārā kredīta un ķīlas samērojamības principus, kā arī risku novērtēšanas sistēmu.

- Pilnveidosim maksātspējas nosacījumus mērķi:

- 1) Nodrošināt maksimāli ātru un lētu maksātspējas procesu gan komersantiem, gan privātpersonām;
- 2) Nodrošināt hipotekāro kredītņēmēju aizsardzību pret viņa vienīgā mājokļa atņemšanu maksātspējas procesa laikā;
- 3) Nodrošināt reālu hipotekārā kredītņēmēja atbrīvošanu no turpmākajām saistībām pret banku maksātspējas procesa beigās;
- 4) Nodrošināt pēc iespējas ātrāku maksātspējas procesā esošo komersantu komercdarbības atjaunošanu.

- Nekustamā īpašuma nodokļa piemērošanā:

- 1) Ieviest progresīvu nekustamā īpašuma nodokļa likmi par apdzīvojamo platību no 0,3% līdz 1% no kadastrālās vērtības gadā atkarībā no mājas vai dzīvokļa vērtības, nodrošinot tiesības uz atvieglojumiem personām ar maziem ienākumiem;
- 2) Neizmantotai apdzīvojamajai platībai piemērot dubultu nekustamā īpašuma nodokļa likmi.
- 3) Ieviest nodokļu atlaides ēkām, kas sasniegušas noteiktu zemu enerģijas patēriņa līmeni.

Piem., Nodarbinātības jomā - Mēs uzskatām, ka uzņēmējdarbības atdzīvošanās ir galvenais priekšnoteikums Latvijas izejai no ekonomiskās krīzes, cilvēku nodarbinātības veicināšanai. Līdzsvarotākas kopējās nodokļu sistēmas ieviešana ar mazākiem nodokļiem darbaspēkam ir galvenais instruments, ar kura palīdzību radīt uzņēmējdarbībai labvēlīgāku vidi Latvijā. Vienlaikus pastāv vairāki citi papildus mehānismi uzņēmējdarbības, īpaši mazās uzņēmējdarbības, veicināšanai. Būtiski ir sakārtot politiskās varas un uzņēmējdarbības attiecības, ieviešot caurskatāmu un pasaules pieredzei atbilstošu lobēšanas sistēmu, kā arī veicināt kreditēšanas tirgus atdzīvošanos.

Lai sasniegtu šos mērķus, mēs piedāvājam:

- 1) Ievērojami atvieglot nodokļu nastu pašnodarbinātajām personām un mazajiem uzņēmumiem ar ieņēmumiem līdz 25 000 latu gadā, piedāvājot iespēju PVN un uzņēmumu (iedzīvotāju) ienākuma nodokļa vietā maksāt simbolisku patentmaksu – 200-300 latus gadā;
- 2) Atvieglot uzņēmuma dibināšanas, likvidēšanas, grāmatvedības kārtošanas u.c. procedūras, īpaši mazajiem uzņēmumiem un pašnodarbinātajām personām;

- 3) Nodrošināt uzņēmējdarbības kreditēšanas atsākšanu Latvijā, sniedzot valsts galvojumus kredītiem, uz kuru pamata tiek radītas jaunas darba vietas, veicināt krājaizdevu sabiedrību attīstību, atceļot to darbībai diskriminējošus nosacījumus;
- 4) Valsts un privātās partnerības projektu reālu iedzīvināšanu, pārliecinot par to nepieciešamību starptautiskos aizdevējus, it īpaši veicinot enerģijas servisa kompāniju iesaistīšanos valsts un pašvaldību ēku energoefektivitātes uzlabošanā;
- 5) Vienkāršot ES fondu administrēšanas sistēmu, būtiski samazinot iesaistīto institūciju skaitu, vienkāršojot procedūras un samazinot izmaksas;
- 6) Maksimāli saīsināt ES fondu projektos ieguldīto līdzekļu apriti, kā arī atmaksu uzņēmējiem (optimāli 12-15 mēneši);
- 7) Sadarbībā ar Eiropas Komisiju pārskatīt lielo projektu avansēšanas sistēmu, būtiski paātrinot projektu īstenošanu un atslogojot valsts budžetu;
- 8) Pārskatīt prioritārās ES fondu aktivitātes, priekšroku dodot aktivitātēm uzņēmējdarbības, eksporta, valsts konkurētspējas, izglītības un zinātnes veicināšanai, kā arī sabiedrībai nozīmīgu infrastruktūras objektu izbūvei un sakārtošanai;
- 9) Izveidot virkni jaunu finanšu instrumentu investīcijām inovatīvas ekonomikas atbalstam – Zaļo investīciju fondu (no fosilo nodokļu ieņēmumiem, ES un SVF aizdevuma līdzekļiem), piešķirt lielo tautsaimniecības nozaru asociācijām līdzekļus nozaru krājaizdevu sabiedrību izveidei maza un vidēja apjoma energotaupības pasākumu finansēšanai, radīt enerģijas servisa kompāniju izveides veicināšanas programmu un vienoties ar komercbanku pārstāvjiem par kreditēšanas nodrošināšanu augstas kvalitātes energotaupības un enerģijas projektiem;
- 10) Ieviest atbalsta pasākumus, kas vērsti uz ekonomiski efektīvas un Latvijas starptautiskajām saistībām atbilstošas importa aizstāšanas politikas īstenošanu, ar mērķi kāpināt Latvijas komersantu saražoto pievienoto vērtību.

3. Būtiski uzlabojama profesionālā un arodizglītība, modernizējot gan izglītības iestāžu ēkas, gan mācību procesu. Ar privātā sektora dalību jāizveido nozaru centri - puduri, ko veido zinātnes iestādes, mācību un pilotražošanas iecirkņi (speciālistu apmācībām un inovatīvu tehnoloģiju ieviešanai praksē), biznesa inkubatori un tehnoloģiju pārnese centri. Jāveicina sabiedriskā transporta prioritāte, būtiski samazinot braukšanas ilgumu no reģionu centriem uz Rīgu un veloceļu attīstība pilsētās. Jāveido vienota valsts programma bērnu darzu rindu risināšanai pašvaldībās, nodrošinot līdzfinansējumu Eiropas Savienības naudai bērnu darzu paplašināšanai vai būvniecībai.

4. Arhitekti var palīdzēt uzlabot sociālo vidi, piemēram, ar savu sabiedrisko organizāciju vadītāju palīdzību aktīvāk paust savu viedokli, sadarboties ar atbildīgo Saeimas komisiju deputātiem, Ministru prezidentu, ministrijām, lai likumu un citu normatīvo aktu līmenī nostiprinātu pašsaprotamas lietas, piem., katra objekta apkārtnes mākslinieciskā u.c. iekārtošana, atvēlot konkrētu summu procentos no visa objekta izmaksām. Ar savām idejām palīdzēt uzlabot degradēto vidi konkrētos rajonos pilsētas, pagastos, nevis būt "iesūņojušiem", bet izdomāt savu

“odziņu” katram objektam, ar kuru piesaistītu cilvēku uzmanību, veidojot patīkamu apkārtējo vidi.

Labprāt gaidam arī Jūsu ierosmes un atbildi uz šo jautājumu – kā, Jūsu – arhitektuprāt, uzlabot sociālo vidi?

ZAĻO UN ZEMNIEKU SAVIENĪBA

Labvakar!

Nosūtu vienkāršas atbildes uz Jūsu "vienkāršiem" jautājumiem, uz katru no kuriem varētu atbildēt ar veselu traktātu.

1. Laba arhitektūra ir tā, kas palīdz veidot tādu sociālo vidi, kurā katrs jūtas vajadzīgs un vēlas tur vienmēr atgriezties.
2. Ilgtspējīgai attīstībai ar likumdošanu jānosaka, ka 10 gados Latvija pāries uz vietējo energapgādi, pilnīgi atsakoties no naftas un gāzes produktu importa.
3. Kultūras iestādes (bibliotēkas, koncertzāles) un autoceļi.
4. Atsakoties no ārišķībām, ievērojot vides prasības un pakārtojot plānošanu invalīdu, daudz bērnu ģimeņu, veco cilvēku un jauniešu vajadzībām.

Ar sveicienu,

Aleksandrs Kiršteins,

Zaļo un Zemnieku savienība